

Auglýsing

12
15. febr.

um

staðfesting stjórnarráðsins á heilbrigðissamþykkt fyrir Eyrar- bakkahrepp í Árnessýslu.

Samkvæmt lögum nr. 64, 10. nóvember 1905, um heilbrigðissamþykktir fyrir bæjar- og sveitarfjelög, er hjermeð staðfest eftirrituð heilbrigðissamþykkt fyrir Eyrarbakkahrepp í Árnessýslu, er samin hefir verið af hlutaðeigandi sýslunefnd.

Heilbrigðissamþykkt

fyrir

Eyrarbakkahrepp í Árnessýslu.

I. Almenn ákvæði.

1. gr.

Samþykkt þessi hefir gildi fyrir allan Eyrarbakkahrepp.

2. gr.

Hreppstjóri er formaður heilbrigðisnefndarinnar. Auk hans eiga sæti í nefndinni einn maður er hreppsnefnd kýs til þriggja ára, og einn, er sýslunefnd tilnefnir af íbúum hreppsins til jafn langs tíma.

3. gr.

Formaður kveður nefndina á fund, þá er honum þykir þurfa, eða hinir tveir nefndarmenn, eða hjeraðslæknir, óska þess, þó eigi sjaldnar en tvisvar á ári; í maí og október; hann ákveður fundatíma og fundastað, ritar í fundabók gerðir nefndarinnar, hefir á hendi brjefaskriftir og annast um að fyrirskipunum nefndarinnar sje hlýtt. Hann getur neitað að framkvæma ályktanir nefndarinnar, en skal þá tafarlaust skjóta málinu til úrskurðar sýslumanns. Hjeraðslæknir á heimtingu á að sitja á fundum nefndarinnar og taka þátt í umræðum, en ekki hefir hann atkvæðisrjett. Formaður skal boða honum fundinn í tæka tíð.

Ritfangakostnað og kostnað er hlýst af brjefaskriftum, skal greiða úr hreppssjóði eftir reikningi.

12

15. febr.

Heilbrigðisnefndin skal hafa gætur á því, að heilbrigðissamþykktin sje haldin, og henni hlýtt í öllum greinum. Nefndinni skal heimilt að rannsaka eða láta rannsaka allt það er um ræðir í samþykkt þessari, eða mikla þýðingu hefir fyrir heilbrigði manna, hvort heldur er á almannafæri eða einstakra manna eign. Einu sinni á ári skal nefndin skoða allar eignir á svæði því, sem samþykktin nær yfir, og er henni heimilt að skifta starfi þessu milli nefndarmanna. Ef nokkur einn nefndarmaður, annar en formaður, krefst inngöngu í hús manna til skoðunar í umboði nefndarinnar, þá skal hann hafa í höndum skriflegt umboð frá formanni hennar.

Heilbrigðisnefndin skal færa í eina bók allt það, er hún finnur aðfinsluvert samkvæmt samþykkt þessari, og skal hún skriflega skipa þeim, er í hlut eiga, fyrir um hvað þeir eigi að gjöra til umbóta, ella tilkynna sýslumanni, ef um brot er að ræða gegn samþykktinni.

5. gr.

Ef heilbrigðisnefnd telur nauðsynlega einhverja þrifnaðarumbót eða heilbrigðisráðstöfun, sem hefir í för með sjer útgjöld úr hreppssjóði, þá skal hún leggja mál það fyrir hreppsnefnd, og fara fram á að fjeð sje veitt. Nú hafnar hreppsnefnd slíkri fjárveitingu, og er þá heilbrigðisnefnd heimilt að skjóta málinu til sýslunefndar, er leggur fullnaðarúrskurð á það.

II. Um fráræslu.

6. gr.

Eldhússkolp og þvottaskolp má eigi láta síga í jörð svo nærri íbúðarhúsum, að hætta sje á því, að jarðvegurinn undir húsunum saurgist; skal veita öllu skolpinu burt frá húsunum í opnum eða lokuðum ræsum, eða bera það burt svo langt, sem heilbrigðisnefnd þykir þurfa. Öll skolpræsi, hvort heldur eru á almannafæri eða einstakra manna eign eða umráðalód, skulu vera svo við og hallajöfn, að hvergi flói út úr þeim, og hvergi komi pollar eða vilpur; skal hreinsa þau svo oft, að ekki leggi ódaun úr þeim. Ef heilbrigðisnefnd telur nauðsyn á því, að vatnsheldur botn sje gerður í eitthvert ræsi, þá er heimilt að heimta slíka aðgerð.

7. gr.

Ef ræsi er gert meðfram alfaravegi á opinberan kostnað, skulu þeir, er hús eiga fram með veginum, skyldir að gera skolpræsi hver frá húsi sínu út í göturæsið, og skulu þau ræsi eigi lakara gerð en göturæsið sjálft.

III. *Um vatnsból.*

12

15. febr.

8. gr.

Öll vatnsból skal verja hvers konar óhreinindum; er bannað að láta í þau fara eða að þeim koma rensli úr skolpræsum, forum, haugstæðum, salernum eða peningshúsum, og má ekki láta í þau, eða nærri þeim neins konar saurindi, sorp, slor eða hræ, og ekki þvo í þeim, eða fast við þau, hvorki fatnað, ull, fisk eða neitt það annað, er óhreinkar vatnið. Bannað er að leggja húðir í bleyti í vatnsból eða nærri þeim.

9. gr.

Brunn má ekki hafa nær haugum, forum eða salernum en svo, að milli-bilið sje 15 til 20 álnir. Nú vill einhver gera nýjan brunn, eða breyta gömlum brunni, og skal tilkynna það heilbrigðisnefndinni, er segir fyrir hvernig brunnum skuli vera háttað, og er hlutaðeigandi skyldur að fara eftir fyrirsögn hennar.

10. gr.

Heilbrigðisnefnd getur bannað að taka vatn úr brunni um stundarsakir, ef hún álitur vatnið óheilnæmt. Ef læknisrannsókn leiðir í ljós, að vatnið sje skaðvænt, og ekki er unt að gera við brunninn svo, að vatnið verði ósagnæmt; þá skal heilbrigðisnefndin skipa eiganda að moka ofan í brunninn og fylla hann svo, að engu vatni verði úr honum náð.

IV. *Um peningshús, hauga og forir.*

11. gr.

Stórgripi eða sauðfje má ekki hafa í mannahúsum, eða kjöllurum undir þeim.

12. gr.

Ef einhver vill reisa peningshús, eða gera for, haugstæði eða haughús, þá skal hann gera heilbrigðisnefnd aðvart áður en hann byrjar á verkinu, og skal hún gæta þess, að haldin sjeu fyrirmæli þau, er hjer fara á eftir:

Ekkert peningshús má setja nær vatnsbóli en nemi 15 álnum.

Fjós má ekki setja nær íbúðarhúsi eða alfaravegi en nemi 10 álnum.

For má ekki gera og ekki hafa haug nær íbúðarhúsi eða alfaravegi en nemi 10 álnum, og ekki nær vatnsbóli en nemi 20 álnum. Forarveggir skulu jafnan ná $\frac{1}{4}$ álnar eða meira upp úr jörðu, og skal hafa yfir hverri for sterkan hlera, svo að örugt sje, að menn eða skepnur geti ekki fallið í forina.

Ef hús standa þjett saman, getur heilbrigðisnefnd bannað mykjuhauga og haughús og heimtað að forir skuli gjöra úr höggnu grjóti og steinlími eða steinsteypu, svo að þær sjeu vel vatnsheldar, bæði botn og veggir.

12

15. febr.

13. gr.

Ef peningshús, haugstaði eða forir, sem eldri eru en samþykkt þessi, valda miklum óþrifnaði, má heilbrigðisnefnd beita fyrirætlum undanfarandi greinar, en heimilt er þá eiganda að skjóta fyrirskipun nefndarinnar á 8 daga fresti undir úrskurð sýslumanns. Sýslumaður skal leita álits hjeraðslæknis og því næst kveða upp úrskurð í málinu, svo fljótt sem verða má.

V. *Um salerni.*

14. gr.

Þá er hús er reist til íbúðar, skal jafnan um leið reisa salerni, og skal það ekki vera nær vatnsbóli en nemi 20 álnum. Hafa skal í salernum saurkagga vel vatnsheldan, og skal hann ná fast upp að setunni. Í hverju salerni skal vera bakpíl, en þau eigi bygð fast upp að húshliðum eða göflum. Udan-tekningar má gera með W. C.

15. gr.

Í salernum skal seta og gólf jafnan vera hrein, og saurilátin skal tæma áður en þau fyllast. Heilbrigðisnefnd skal segja til hvar láta megi saurindi úr salernum.

16. gr.

Ef engin salerni fylgja húsum þeim, sem eldri eru en samþykkt þessi, eða þau ein, sem illa eru gerð og mikill óþrifnaður er að, þá getur heilbrigðisnefnd heimtað af húseigendum, að þeir geri ný salerni á þann hátt, sem segir í 14. gr.

VI. *Um sorp og önnur óhreinindi.*

17. gr.

Sorphaugar eða sorpgryfjur skulu ekki vera nær íbúðarhúsum eða alfaravegi en nemi 15 álnum, og ekki nær vatnsbólum en nemi 20 álnum. Flytja skal alt sorpið burtu að minsta kosti tvisvar á ári, vor og haust.

Ef hús standa þjett saman, getur heilbrigðisnefnd heimtað að sorpi og ösku sje safnað í ilát og flutt burtu áður en þau fyllast.

18. gr.

Það er skylda sjómanna, að fleygja öllu slori í sjóinn, svo að út taki, ef því er eigi safnað í gryfjur á þeim stöðum, sem heilbrigðisnefnd leyfir. Formenn bera ábyrgð á því, að ákvæði þessu sje hlýtt.

19. gr.

12

15. febr.

Ef einhverskonar óhreinindi safnast kringum hús manna, svo að fýluloft eða daunilt renslí fer út á alfaraveg, eða inn á eignir þeirra, er næstir búa, þá getur heilbrigðisnefnd skipað húsráðanda þeim, sem óþrífnaðinum veldur, að flytja óhreinindin burtu tafarlaust.

VII. *Um iðnað.*

20. gr.

Hver sá iðnaður, er óhollusta fylgir, eða óþrífnaður, t. d. lýsisbræðsla, sútun o. s. frv., skal vera háður eftirliti heilbrigðisnefndar og fyrirmælum hennar, að því er hreinlæti snertir bæði utan húss og innan.

VIII. *Um matvöru.*

21. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa gát á því, að ekki sje höfð á boðstólum matvara, sem er svikin, skemd eða skaðleg fyrir heilsu manna. Nefndinni skal vera frjálst, með samþykki hreppsnefndar, að taka í búðum, fyrir gangverð, sýnishorn af hverri matvöru þeirri, er hún telur líkur til að svikin sje, skemd eða skaðleg fyrir heilsu manna, og láta rannsaka hana. Nú er það bersýnilegt, eða kemur í ljós við rannsókn hjeraðslæknis eða annara manna, er vit hafa á, að einhver matvara er ekki nýtileg til manneldis, og skal þá á einhvern hátt gera hana óskaðlega heilsu manna á kostnað þess, er vöruna hafði á boðstólum.

IX. *Um íbúðarhús.*

22. gr.

Öll hús, þau er leigð eru til íbúðar, skulu vera svo gerð, að unt sje að halda þeim hreinum. Að minsta kosti einn gluggi skal vera á hjörum í hverju herbergi, og trjególf í öllum íverustofum.

Heilbrigðisnefnd má heimta af leigjanda eða eiganda, að ræstað sje herbergi í íbúðarhúsi, ef herbergið er svo óhreint, að nefndin álitur íbúum hættu búna.

23. gr.

Ef íbúðarhús er svo illa gert, hrörlegt eða þröngt, að heilbrigðisnefndin álitur hættulegt fyrir heilsu manna að búa í því, þá getur hún bannað íbúðina.

12 Nefndin skal þá tilkynna húseiganda bannið skriflega og færa rök fyrir því, og
 15. febr skal þá fólk fara úr húsinu á tveggja mánaða fresti frá tilkynningardegi, ef
 húsið er eigi bætt á þeim tíma, svo nefndinni líki. Þó er húseiganda frjálst á 8
 daga fresti að skjóta skipun nefndarinnar undir úrskurð sýslumanns, en hann
 skal leita álits hjeraðslæknis og því næst leggja úrskurð á málið, svo fljótt sem
 verða má.

24. gr.

Bannað er að taka kjallara til íbúðar án leyfis heilbrigðisnefndarinnar.
 Undir íbúðarhúsum, sem reist verða hjer eftir, má eigi hafa kjallara svo gerða,
 að nokkurn tíma standi í þeim vatn.

X. *Um skóla.*

25. gr.

Heilbrigðisnefndin skal skoða öll skólahús og skólastofur, hvort heldur
 eru opinber eign eða einstakra manna, að minsta kosti tvisvar á ári, í byrjun
 skólaársins og á því miðju. Hver sá er tekur til kenslu 10 börn eða fleiri, er
 skyldur að tilkynna heilbrigðisnefnd hvar hann ætlar að kenna.

26. gr.

Hver kenslustofa handa börnum skal vera svo stór, að 80 rúmfet komi á
 hvert barn í minsta lagi. Gluggar skulu á hjörum vera. Gólf skal ekki sópa,
 en þvo svo oft, sem heilbrigðisnefnd álitur þess þurfa.

27. gr.

Ef heilbrigðisnefnd verður í skóla vör við börn eða kennara, er hafa
 einhvern næman sjúkdóm, þá skal hún tilkynna hjeraðslækni nöfn og heimili
 þeirra, sem sjúkir eru. Ef skólabarn eða kennari hefir berklasótt, og læknir
 álitur að um sóttnæmishættu sje að ræða, þá getur heilbrigðisnefnd bannað að
 barnið eða kennarinn komi í skólann, þartil sóttnæmishættan er um garð gengin,
 að læknis dómi.

Hold sveik börn mega ekki í skóla ganga, og holdsveikir menn ekki fást
 við barnakenslu.

XI. *Um samkomuhús.*

28. gr.

Heilbrigðisnefndin skal hafa eftirlit með samkomuhúsum í hreppnum og
 sjá um að þau sjeu ræstuð hvenær, sem hún álitur þess þörf. Vilji eigendur
 ekki sætta sig við álit heilbrigðisnefndar, geta þeir leitað álits hjeraðslæknis,
 sem þá ræður úrslitum.

XII. Um næma sjúkdóma.

12

15. febr.

29. gr.

Þá er lögskipuðum vörnum er haldið uppi gegn næmum sjúkdómi, skal heilbrigðisnefnd aðstoða hjeraðslækni við sóttvörnina.

Ef upp kemur alvarlegur næmur sjúkdómur á svæði því, sem samþykktin nær yfir, eða í nálægum sveitum, þá er heilbrigðisnefnd heimilt að setja, í samráði við hjeraðslækninn, um stundarsakir strangari fyrirmæli en í samþykkt þessari felast, um hreinlæti, utan húss og innan, burtflutning á óhreinindum o. s. frv.

XIII. Um sektir.

30. gr.

Ef menn brjóta samþykkt þessa, eða vanrækja að framkvæma á settum fresti nokkra þá fyrirskipun, er heilbrigðisnefnd setur samkvæmt henni, þá varðar það alt að 200 króna sekt, sem rennur í sveitarsjóð.

Ef heilbrigðisnefnd kys heldur að láta vinna verk það, er vanrækt hefir verið, á kostnað þess, er verkið átti að vinna, þá er henni það heimilt, og skal þá greiða kostnaðinn til bráðabirgða úr sveitarsjóði, en síðan taka hann lögtaki hjá þeim, er sekur er.

31. gr.

Samþykkt þessi öðlast gildi 1. maí 1908.

Þetta er hjermeð gjört heyrum kunnugt.

Í stjórnarráði Íslands, 15. febrúar 1908.

H. Hafstein.

Jón Magnússon.